

Üzemeltető:

Plumtree Oktató Nonprofit Kft.

2120 Dunakeszi, Kolozsvár u. 19/4.

Adószám: 23179976-2-13

PLUM PUDDING ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

**A Step by Step óvodai program elemei nyomán
az adaptációt készítette: Zala Krisztina**

Az adaptáció forrása:

**A SOROS Alapítvány „Step by Step” projektje
(Pamela A. Coughlin, igazgató, Washington D.C.),
Magyarországi adaptáció: Deliné Fráter Katalin,
(a magyarországi SOROS Alapítvány támogatásával).**

2013

módosítás 2018

Az érvényben lévő Óvodai nevelés országos alapprogram elvei szerint

Tartalomjegyzék

2. AZ ÓVODA LÉTREJÖTTÉNEK HÁTTERE, FENNTARTÁSI MÓDJA.....	7
3. ÓVODAKÉP.....	8
4. AZ ÓVODA, MINT A SZOCIALIZÁCIÓ TEREPE.....	9
5. A JÁTÉK ÉS MÁF FELAJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	14
5.1. A játék	14
5.2. A nyugodt játék feltételei.....	15
5.3. Munkajellegű tevékenységek.....	16
5.4. A felajánlott, szervezett-irányított tevékenységek rendszere.....	17
6.1. Tevékenységformák	18
6.2. A tevékenység tartalma.....	21
7. AZ ÓVODAI ÉLET, A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZETI KERETEI.....	25
7.1. Az óvodai csoport kialakítása.....	25
7.2. Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek szervezeti keretei.....	25
7.3. A felajánlott tevékenységek formái.....	26
7.4. A tevékenységek tervezése, időkeretek.....	26
7.5. A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása.....	30
8. A FEJLŐDÉS VÁRHTÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	30
8.1. A belső érés.....	30
8.2. A fejlődés várható eredményei	31
9. A CSALÁDDAL VALÓ EGYÜTTNEVELÉS	33
12. ZÁRADÉKOK	36
Legitimációs záradék	36
Egyetértési Nyilatkozat.....	37
MELLÉKLETEK.....	38
Felhasznált irodalom.....	42

1. AZ ÓVODAI PROGRAM CÉLJA, GYERMEKKÉPE, KÜLDETÁSNYILATKOZATA

Az Óvoda Pedagógiai Programja a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel egy olyan multikulturális közegben, amelynek alapvető fizikai kerete egy magyarországi környezet. Nyelvi keretként az angol nyelv a meghatározó, mintegy összekötő kapocs a különböző nemzetiségű és anyanyelvű gyermekek számára.

A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

A feltételrendszer befogadó, a tevékenységek tudatos befolyásával segíti az önazonosság megőrzése mellett a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érszbeli, vérmérsékleti különbségekre, és a családok értékrendjének sokféleségére.

A multikulturális közegből adódóan a program során meghatározó a különböző kultúrájú gyermekek kommunikációs kölcsönösségének kialakítása, melynek alapja a kommunikációs közösség.

A pedagógiai program általános feladatainak megfelelően:

- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Az egészséges életmód alakítása

A Pedagógiai Program gyermekközpontú – és ezt a szempontot hangsúlyosan előtérbe helyezi a fejlesztés során. A gyermeket nem, mint kis felnőttet kezeli, hanem mint egyenrangú, de egyedi igényekkel rendelkező partnert. A gyermekközpontúság a program több elemében is megfogható:

- a gyermekek számára az alapvető közeg a szabad játék, és a tanulási tevékenységek szervezett játékok keretében zajlanak;
- a gyermekek a helyzetekhez való adaptáció során – életkoruknál fogva, a felnőttektől eltérően – egészen apró események miatt is könnyen kizökkenhetnek, a tevékenységbe való bevonásuk sokszor az aktuális környezeti események függvénye. A rugalmassággal szemben a folyamatosság inkább jellemzi tevékenységüket, ezért az előre kialakított napirend helyes életritmust biztosító stabil pontjaitól az óvodapedagógus a csoport érdekét szem előtt tartva, de az egyéni igényekre is

reagálva is eltérhet. Éppen a hatékonyabb óvodai működés érdekében – és hosszabb távon ügyelni kell az esetleges eltolódások kiegyensúlyozására, vagy az esetleg kialakuló egyéni igények beépítésére a további működés során;

- a gyermekek egyéni képességei, nem pedig életkora a meghatározó az irányított, szervezett tevékenységek során. Az egyéni érdeklődés és a fejlettségi szint a meghatározó a szervezőmunkában (azaz egy ügyesebben festő hároméves részt vehet a négyévesek vizuális foglalkozásain, és viszont). A hosszabb betegség vagy nyaralás miatti kihagyás okán egy ötéves akár csak átmenetileg is, de bekapcsolódhat a négyévesek logikai fejlesztő tevékenységeibe. A szervezett csoportos fejlesztő tevékenységek átjárhatóak, illetve kihasználhatóak a különböző életkorú gyermekek együtt dolgozásának a lehetőségei is;
- a partnerség mind a problémák, mind az egyéni igények szintjén valóban megjelenő eleme az óvodai életnek: a gyermekeknek is van lehetőségük a tevékenységek megválasztására, de ami ennél is fontosabb, a konfliktusok és egyéni igények kifejezésére is teret kapnak. Az óvodapedagógusok aktívan segítik a gyermekek egymás közötti egyenrangú kommunikációját, illetve a pedagógusok is egyenrangú partnerként fordulnak a gyermekek felé (ezzel is támogatva azt, hogy a gyermekek egyéni, gyermeki igényeinek megfogalmazásában ne legyen kevesebb joguk, mint maguknak a felnőtteknek az egymás közötti kommunikációjukban).

Az Óvodai Program alapvető feladatának tekinti a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását az emberi jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartását, megerősítését, az egyenlő hozzáférés biztosítását, illetve a személyiségdimenziók harmonikus fejlesztését, a gyermekek erősségeinek és esetleges hátrányainak feltárását. Az erősségek megtalálásában etalon maga a gyermek: a választási lehetőségek biztosításával a gyermek saját tempójában és önmaga kipróbálásával mélyedhet el a számára sikereket hozó tématerületekben, ezzel párhuzamosan pedig fokozott támogatást kap a gyengébb tématerületekben.

A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül, az egyoldalú fejlesztés elkerülésével, de kiemelten alapozza meg:

- a nyelvi kompetenciát;
- az interperszonális kapcsolatokban a megfelelő kommunikációs formák adekvát használatát;

- a társakkal való együttműködést – és annak elsődlegességét a közösségi feladatok során;
- a különbözőség tolerálását;
- az erkölcsi nevelés alapvető elemi fogalmi rendszerének tartalmát, a jó és rossz, a helyes és helytelen fogalmát, viselkedési normákat, szokásokat,
- a személyiség autonómiáját, pozitív énképét, önérvényesítő képességét;
- a saját szükségletek megfelelő formában való kifejezésének képességét, az érzelmi gazdagságot;
- a kulturált magatartás szokásait, mint a társadalmi kommunikáció egyik elemét;
- az önfejlesztő magatartást, a saját képesség kimunkálásának igényét;
- a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét;
- a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránti érzékenységüket.

Sajátos tevékenységrendszerrel és a gyermeki szabadság biztosításával támogatja a **szocializáció** szempontjából fontos erkölcsi szokásokat, magatartásmódokat:

- a kontaktuskeresést, a kommunikálás és a társalgás technikáinak elsajátítását,
- a kompromisszumok, konszenzusok és az önérvényesítés stratégiáinak megtanulását,
- a társas konfliktusokban kevés felnőtt segítséggel a megoldások keresését,
- az önszabályozás, az önkontroll alakulását,
- a közös tevékenységekben az igényeknek, elképzeléseknek megfelelő szervezési teendők vállalását,
- a közös tevékenységekben az együttérzési és együttműködési normák érzékeltetését, átélését, és erősítését,
- a gyermekek játékszükségletének kielégítését, az önkifejezés és az együttműködés kiteljesedését.

Az **anyanyelvi fejlesztés és értelmi fejlődés**ben a gyermekek eltérő tapasztalataira, egyéni és közös élményeire, érdeklődésükre és kíváncsiságukra építve: a cselekvés, a tevékenység, a beszéd és a gondolkodás egységét biztosítva fontosnak tartja:

- az utánzásra épülő tanulással együtt, a felfedezéseket, a próbálkozásokat, az élethelyzetekben, tevékenységekben történő felismeréseket, a pszichikus funkciók intenzív fejlődését;
- a különböző kulturális hagyományok ápolásának fontosságát;
- a beszédkedv, beszédmegértés és a szókincsfejlesztés biztosítását,
- a természet, az élőlények szeretetét és védelmét;

- az írott nyelv és a jelzések iránti érdeklődést.

Fontosnak tekinti az egészséges testi és lelki fejlődést, az **egészséges életmód** szokásainak alakítását, a szükségletek és a mozgásigény kielégítését, az egészség óvását, védelmét és az esetleges hátrányok korrekcióját. Mindennek része:

- az egészséges életmód feltételeinek biztosítása;
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása;
- az egészség megőrzése, edzése és a betegségmegelőzés;
- a testápolás, étkezés, az öltözködés szokásainak kialakítása;
- az érzékszervek egészséges működésének segítése;
- a mozgás megszerettetése, a rendszeres mozgás igényeinek megalapozása,
- a harmonikus, összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése.

Az Óvodai Program a fentiekén túl hangsúlyozza az alakíthatóság elemét: az aktuális események, a környezet változásai, vagy akár a gyereklétszám nem állandó voltának figyelembe vétele mind-mind beépíthető és be is építendő a megvalósuló tevékenységsorokba.

A fent részletezett programcélok a Step by Step program nyomán kerültek meghatározásra, és Az Óvodai nevelés országos alapprogram (továbbiakban: Alapprogram¹) előírásai. A minősített választható programból át nem vett elemek (szokásosnál szorosabb szülő-óvoda kapcsolat, tevékenységközpontok az óvodai térben) az óvoda specifikuma miatt nem kerültek egy az egyben beépítésre a programba. A tágabb nyelvi környezetben belüli nyelvi-kulturális mikrokörnyezet pedig egy olyan újszerű minőséget ad az óvodai neveléshez, amelynek kihasználása és felhasználása része a programnak.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Fejlődésre nyitott, érzelem gazdag, kreatív és toleráns alkalmazotti közösség megteremtésével, szeretetteljes, *elfogadó és befogadó* óvodai légkör kialakítása, amelyben a gyerekek jól érzik magukat és képességeiknek megfelelően fejlődnek. A gyermeki jogok betartása és az alapvető tisztelet megadása mellett valósulnak meg az óvodai nevelés feladatai.

1 Az országos tartalmi szabályozó: az Óvodai nevelés országos alapprogramja 137/2018 (VII. 25) kormányrendelet

2. AZ ÓVODA LÉTREJÖTTÉNEK HÁTTERE, FENNTARTÁSI MÓDJA

A PLUM PUDDING Óvoda Pedagógiai Programja egy olyan speciális közösségi igényre ad választ, amely az egységesült Európa szociális és gazdasági kihívásai nyomán merülnek fel.

A Magyarországon egyre nagyobb számban élő nem magyar anyanyelvű családok gyermekei számára szükség van egy olyan nevelési intézményre, amely az iskola megkezdését megelőző időszakban szocializációs szerepét tekintve megkönnyíti a gyermekek multikulturális közegbe való beilleszkedését, a nyelvi korlátok miatti nehezített kommunikációt. Azon magyar anyanyelvű gyermekeknél, akiknél az egyik szülő nem magyar anyanyelvű, felmerül a köznevelési rendszerbe való bekerülés során nyelvválasztás. A tisztán magyar anyanyelvű családoknál az elmúlt évtizedekben megnyíló európai határok egyre nagyobb számban hozzák olyan – sok pozitív kihívást jelentő – helyzetbe a családokat, amelyek során nem magyar nyelvi környezetben élnek rövidebb-hosszabb ideig, és a család élete egy a korábbiaktól eltérő nyelvi-kommunikációs közegben zajlik.

Az angol nyelvű nyelvi környezettel az óvoda egy csatornát szeretne és tud is nyújtani a különböző háttérű, de hasonló igényű családok gyermekeinek.

E szokásostól eltérő igényű Óvoda, az igénybe vevők inhomogenitása és a pedagógusok speciális felkészültsége okán elsősorban magánóvodai, költségtérítéssel rendszerben biztosítható.

Az Óvoda egy 25 fős vegyes csoportból áll, az intézmény személyi és tárgyi feltételeit a melléklet tartalmazza.

3. ÓVODAKÉP

Az óvoda szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek kiegészítő nevelését vállalja fel. A családi nevelés kiegészítéseként másodlagos feladatot lát el.

A gyermek egészséges személyiségfejlődésében meghatározó jelentőségű a család. Az óvodapedagógus feltételezi, hogy minden család közvetít valamilyen értéket a gyermekek felé még akkor is, ha nem minden funkcióját teljesíti maradéktalanul. A társadalmi folyamatok negatív hatásait sok család nem tudja kivédeni, gyakran meghaladja a problémák megoldása a szülők erejét és lehetőségeit. Ezért szükséges megértéssel közelíteni a család felé. Ez alól kivételt jelentenek a gyermekeket veszélyeztető helyzetek, amelyek már a gyermekvédelem speciális körébe tartoznak.

Az óvodában az a meggyőződés érvényesül, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, segíteni, fejleszteni, tanítani, vezetni, hogy célba érjen. Olyan nevelési életteret, tanulási szituációt teremt az óvoda, mely által képessé válnak az iskolai élet megkezdésére.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. A pedagógiai tevékenységrendszerek és a tárgyi környezet segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Alapelvek:

A gyermek személyiségének tiszteletben tartása, szeretete, megbecsülése, elfogadása és a bizalmon alapuló nevelés.

A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésével szeretetteljes, derűs, családias, nyugodt légkör biztosításával jó közérzetük, érzelmi biztonságuk megteremtése.

A differenciált, életkoruktól, egyéni adottságaiktól, fejlettségüktől függő képességfejlesztés megvalósítása, mely segíti a máság elfogadását, az együttnevelés és az egyéni fejlesztés harmóniájának megteremtését.

4. AZ ÓVODA, MINT A SZOCIALIZÁCIÓ TEREPE

Az óvodai nevelésben az életkori szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az gyermek egyediségére, a gyermekek között meglévő különbözőségekre irányul a figyelem. A kommunikáció hangsúlyú nevelés ezen elemek megjelenítésére alkalmas, és az ebből adódó tapasztalatok közössé tételének is adekvát módja.

Az Óvodai Programban a család és az óvoda a szocializáló szerepét hangsúlyozva, az éneklődés szakaszában kiemelt jelentőségű az egyediség, az egyéniség támogatása, megalapozása. Az óvodáskor végére jut el a gyermek az önérvényesítéstől az együttműködésig, a társak szükségleteinek, igényeinek, szándékainak megértéséig. A gyermekek fejlődése feltételezi, megkívánja a nevelést. A személyiségfejlődés, az individuum alakulása döntően külső hatásokra következik be, miközben a gyermek másokkal együtt létezik. Ezekben az együttlétekből, személyközi kapcsolatokban következik be a szocializáció, az erkölcsi nevelés. Ezért a nevelés tudatosan szocializáló tevékenységként határozható meg.

Ez a fajta óvodai nevelés, mint tudatos szocializáció egyfajta individualizáló neveléssel, fejlesztéssel kapcsolódik össze, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az individualizáló nevelés érdekében az óvodapedagógus érzékenyen reagál a különbségekre. Ez akkor valósítható meg, ha gyakori interakció jön létre a gyermek és az óvodapedagógus között. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára is. Az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és ösztönöz az együttműködésre, támogatja a gyermekek szocializációját. Ez utóbbit is az egyéni sajátosságok ismeretében segíti, eltérő módszerekkel, különböző, egyénre szabott mértékben.

Az individualizálás áthatja az egész óvodai életet és annak minden tevékenységét. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak, ami megnyilvánulhat: a gyermekek eltérő biológiai szükségleteiben, adottságaikban, tapasztalataikban, mozgásigényükben, szociabilitásukban, érdeklődésükben, egyéni élményeikben, énképükben, tanulási stílusukban, kontaktusteremtési készségükben, értékítéleteikben, szokásrendszereikben. Ezen eltéréseket még csak fokozza a multikulturális környezet, amelyben a különböző nemzetiségű és anyanyelvű gyermekek családból hozott szocializációs háttere alapjaiban eltérhet.

Az individualizálás nem történhet a csoport rovására, hátrányára, de az aktív csoporttevékenység és a hatékony csoportkommunikáció csakis az egyéni képességek minél teljesebb kiteljesítéséhez kapcsolódóan valósulhat meg. Az individualizálás folyamata az óvodai tevékenység során aktív óvodapedagógusi közreműködéssel és óvodapszichológusi támogatással valósul meg, és több elemből áll, úgy is, mint:

- a gyermekek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve;
- az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése (képességek, részképességek elemzése);
- a személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben (óvodapedagógus és gyermek között);
- a gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele;
- az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek biztosítása (a terem berendezésével);
- az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástérrel);
- a személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában;
- a gyermekre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

Az individualizálást erősítő elemek szorosan kapcsolódnak össze az Óvodai Program leghangsúlyosabb elemének, a kommunikációnak – értve ezalatt a verbális és a nem verbális kommunikáció teljes csatornarendszerét – sikeres elsajátításával. A multikulturális háttérű gyermekközösség számára egyrészt kihívás, másrészt magától értetődő a nyelvi közeg, mint az információk átvitelének meghatározó csatornája, melyben a sikeres kontaktusteremtés csak aktív nem verbális kommunikációval támogatva és fokozott, kölcsönös egymásra figyelés nyomán valósulhat meg. Az óvodapedagógusnak mind a beilleszkedés, mind a rendszeres, szervezett óvodai tevékenységek során megfelelő módon kell összehangolnia az egyéni és csoportigényeket – és meg kell mutatnia (mint a szülő utáni második legfontosabb mintaadónak) ezek megfelelő formába öntését is. Ennek nyomán az óvodapedagógus munkája során hangsúlyosan figyelembe veszi és/vagy megvalósítja a következőket:

- a gyermekek jelzései, viselkedésük, a begyűjtött információk értékelése;
- az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése;
- konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, a szabályalkotásba, valamint a csoportnormák erősítése vagy átstrukturálása;
- az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése;

- egyénekre irányuló kommunikáció;
- csoportkohéziót erősítő kommunikáció;
- a gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása,
- közvetlen segítségadás a nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.

Az óvodáskorú gyermekek társas kapcsolatainak alakulásához, az érzelmi kötődésekhez időre van szükség. Az óvodai élet kezdetén, a beszoktatás időszakában több formában is mód van a gyermekek bekapcsolódására az óvodai tevékenységekbe. Ennek módját a szülővel egyeztetve, és a gyermek igényeit is szem előtt tartva kell kialakítani. Az ideális megoldás a kezdeti időszakban a csak félnapos ellátás igénybe vétele, azonban ennél fontosabb, hogy a szülő eldöntse, hogy van –e ideje és türelme a beszoktatáshoz, és vállalja, hogy megismerteti a gyermekét az óvoda alapvető kereteivel a napi tevékenységekhez kapcsolódóan, vagy mindezt átadja egy óvodapedagógusnak, aki a beszoktatási időszakban one to one kapcsolatban fokozott személyességet adva a beszoktatásra váró gyermeknek mutat utat és ad támogatást az óvodai élet kereteinek megismeréséhez és befogadásához. Ez utóbbi esetben a beszoktatási időszakban – mely egyértelműen egyénfüggő – a gyermek a tevékenységektől függetlenül, az óvodapedagógus mellett, szinte kísérőjeként kezd el bevonódni az óvodai életbe. A vegyes csoport ez esetben a szokásosnál is jobban támogatja a különböző életkorú testvérek beszoktatási időszakban való kölcsönös támogatását, sőt, az Óvodai Program arra is lehetőséget ad, hogy egy idősebb, más nevelési intézménybe járó testvér átmenetileg, a beszoktatás kezdetén partnere legyen a beszoktatandó gyermeknek az óvodában (ez utóbbit elsősorban az idegen nyelvi környezetben való első eligazodásokat könnyítheti meg).

Az óvodapedagógus szerep szocializálót támogatóvá csakis úgy válhat, ha személyisége, jelzései, hatásai, mintája az erős érzelmi kötődés alapján jelentős szerepet tölt be az énkép formálásában, és hiteles mintát nyújt. Az énképet befolyásolják a társak is megnyilvánulásaikkal, jelzéseikkel. Az egyént körbefonó szeretetteljes légkör erősíti a gyermekben a pozitív képet, nyitottabb lesz társai felé és könnyebben beilleszkedik.

A szocializációt segíti az egyén erősségeire építő individualizáló nevelés. A személyiség fejlődésének és fejlesztésének ez a két dimenziója egymástól elválaszthatatlan. Az egészséges személyiség megőrzi egyediségét, egyéniségét és ugyanakkor megtanulja az együttműködést, az alkalmazkodást, az egyezkedést és a társadalmi lét szabályait, az együttműködés adekvát formájának pedig a verbális és nem verbális kommunikációs csatornák kölcsönös használatát fogadják el.

Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át: a családi védettségéből naponta kilépve számára kitágul a szociális tér, egyre nő a személyiségére hatást gyakorló személyek száma. A szülő–gyermek–testvér kapcsolat újabb szokásokkal, magatartásformákkal gazdagodik. A kortársak és az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat. A fejlődésben meghatározó szerepet tölt be az óvodapedagógus, aki elsősorban mintát ad. A gyermek és a nevelő között létrejövő érzelmi kapcsolat minősége befolyásolja szociális érzékenységét, közérzetét. A jó közérzet növeli a biztonságérzetet, nyitottabbá teszi a gyermeket társai felé, és a szeretett felnőtt mintájának követésére ösztönzi. Az óvodáskorban a modellválasztás legfőbb indítéka a szeretet, majd a kortársak szociális vonzereje készlet mintakövetésre.

A szocializáció tehát összetett folyamat, amelyben a gyermekek sokféle tapasztalatot szereznek. A fejlődést támogató óvodapedagógus átgondolt, a gyermekekre figyelő nevelő munkájával befolyásolja a folyamatot. A gyermekek között jelentős eltérések vannak a szociabilitást, az együttműködés szokásait, az alapvető magatartásmódokat tekintve. Ezek a különbségek részben az egyéni jellemzők, másrészt a családi nevelés hatására alakulnak ki. Az Óvodai Program a vegyes csoport szocializációs előnyeit kihasználva a kortársak mintaadó szerepét is erősíti. A mikro-csoportok kialakulásának lehetőségei, illetve a rugalmasan kialakított érdeklődési alapon résztvevőkből álló csoportokban az együttműködés és a kölcsönös támogatás, mint szocializációs hangsúly megjelenését erősítik.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában igen hangsúlyosak, és változatos formában valósulnak meg:

- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése), az alakítás során a verbális kommunikációs formák hangsúlyos használata;
- a közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítésével;
- a gyermekek elképzelései és döntései alapján a szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása;
- a viselkedéskultúra megalapozása; magatartási szokások, erkölcsi elvek megismerése,
- a közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában a gyermekek aktivizálása, egyezkedésekkel, kompromisszumokkal; önállóságra neveléssel,

- a mikro-csoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezett keretekben;
- a társas, szabályjátékok szerepjátékok állandó feltételeinek a megteremtésével
- a gyermeket érintő pozitív családi események alkalmankénti felidézésével,
- a jeles napok, szimbolikus ünnepeink hagyományainak megteremtésével a tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztésével: az együttérzés, az önzetlenség formálása, a tolerancia, a mások érdekeinek figyelembevételére neveléssel; erkölcsi tulajdonságok megfelelő értelmezésével.
- konfliktusok megbeszélésének és lerendezésének bemutatása indirekt formában, demokratikus légkörben, illetve az ilyen formájú konfliktusmegoldások támogatásához szükséges légkör kialakításával;
- a megkezdett tevékenységek befejezésére ösztönzésével;
- a gyermekek által vállalt tevékenységekben az akadályok leküzdésére motiválás;
- az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában a játszótársként alkalmanként bekapcsolódó óvodapedagógus személyes mintaadásával;
- a gyermekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükséglethez és fejlettséghez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.

A szocializációt, a csoportélet kohézióját szolgálják azok a szemléltető eszközök, amelyek a csoportélet eseményeit megörökítik, és a csoport minden tagja és a szülők számára is láthatóvá teszik: az óvodai életről készült fényképek ugyanúgy ide tartoznak, mint a kirándulások során gyűjtött termések tablóra kerülése vagy a gyermekek egyéni munkáinak kifüggesztése. A kiscsoportos tevékenységek nyomán elkészített közös munkák (pl. óriásfestmény, dobozvár) nyilvánossá tétele egyértelműen a büszkeséget és a csoporthoz tartozás érzését erősítik, ami az óvodai szocializáció hatékonyságát jól mutatja.

5. A JÁTÉK ÉS MÁS FELAJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK

5.1. A játék

Az óvodáskorú gyermek alapvető szüksége, spontán szabad tevékenysége, örömforrása a játék. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka jellegű tevékenység néhány jellemzője. A spontán tanulás színtere. Egyes játékfajtákban külső cél nélkül, a gyermek reprodukálja a felnőttek munkáját, majd a barkácsolásban, konstruálásban megjelenik a „valaminek a létrehozására” törekvés. A gyermekek játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak, a játékszükségletből fakadó eszközkészítés során technikai megoldásokat tanulnak meg.

A gyermek a szabad játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játékban integrálja a külső és a belső világot, „híd” a képzelet és a valóság között. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei és a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

A tevékenység és a kommunikáció az összekötő fonal a gyermek, a társai és az óvodapedagógus között. A tevékenységközpontos egységes rendszerbe integrálják azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan, választási lehetőségként a gyermekek számára biztosít.

A gyermekek szabad játék keretében spontán módon tanulnak is. Ezeket a gyermekek ugyanúgy örömforrásként élik meg. A gyermekek egyéni, közös, közvetlen és közvetett tapasztalatai, élményei sokféle forrásból származnak.

A szabad játékban fejlődik a gyermek mozgása, értelmi képességei, kreativitása, érzelmi élete, beszédképessége, szociális kapcsolatai, esztétikai érzéke, közösségi magatartása. A játékban a gyermek feldolgozza a pozitív és negatív élményeit, így a feszültség oldása után megnyugszik. A gyermekek közös élményeinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartásmódok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése, az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik.

A játékban az óvodapedagógus szerepe kiemelkedő, a nyugodt játéklehetőségek megteremtését biztosítja.

A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat, elsősorban azzal, ha maga is bekapcsolódik – a gyermekek igényeitől függően – a játékba. E mellett a gyermeki érdeklődésnek és szükségletnek alapján biztosítja a játéklehetőségeket, a játék feltételeit.

5.2. A nyugodt játék feltételei

A megfelelő szintű játékelmélyülés kialakulásához a gyermekeknek szükségük van megfelelő térre, időre, adott korlátokon belül eszközökre, új élményekre és természetesen támogató, biztonságot adó légkörre.

A mozgalmasabb és csendesebb tevékenységek elkülönítésének lehetősége a csoportszobákban a párhuzamos játékfolyamatok megjelenésére és azok összekapcsolódására is lehetőséget ad.

A megfelelő elmélyülés nem képzelhető el megfelelő mennyiségű idő nélkül, ami azért is fontos, mert a félénkebb, zárkózottabb gyermekek a szabad játék során nehezebben kapcsolódnak be a csoporttevékenységekbe, hajlamosabbak magányos játékra, és „belemelegedésre” és bizalomra csak megfelelő mennyiségű eltelt idő után fogékonyak. A közös játék pedig a szociálisan kevésbé aktív gyermekek számára is pozitív élmény. Ezen túl a játék, szociális kiterjedtségétől függetlenül is időigényes: az egyéni vágyak, készségek felszínre kerülése lassú folyamat lehet, az élmények megélésének megszakítása pedig kifejezetten frusztráló, ezért megfelelő rugalmassággal kell kezelni a játékidők határait.

A gyermekek játékanak motiváló ereje az élmény, amely sokféle lehet. A gyermekek a kellemes és a kellemetlen élményeiket újraélik a játékban. Nem minden átélt helyzet jelent élményt, és nem minden élmény indukál játékot. Az óvodapedagógus a gyermekek játékból és a kommunikációikból tud következtetni az egyéni élményekre. Ezek az egyéni élmények változatosak, a családi háttér különbségeiből adódóan. A sok közös óvodai élményforrás intenzitásukkal játékra inspirál. Fontos tehát a gyermekekkel közösen megbeszélni, hová mennének szívesen „élményszerzésre”. A gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, korábbi tapasztalatai, befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető. A téma, a tartalom és a szerepek a játék fontos elemei.

A gyermekek személyiségének ismeretében az óvodapedagógus által kezdeményezett szabály és társasjátékokkal tudatosan fejleszti az egyének képességeit, a szabályokhoz való viszonyát, a tudatosság szintjét. A mozgást, a kommunikációt, a pszichikus funkciókat fejlesztő játékok alkalmasak a gyermekek személyiségének formálására. A szerepjátékban biztosítva van a gyermekek szabadsága.

A gyermekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. Az óvodapedagógus indirekt formában segítse a tevékenységet, vagy – páros kapcsolatban játszó – társként részt vesz a folyamatban.

A nyugodt játékkörülmények kialakításában az óvodapedagógusnak kiemelt feladat jut: egyszerre kell szabadon engedni, támogatni és indirekt módon irányítani a gyermekeket. E komplex feladat során ügyelnie kell a következőkre:

- a közös élményeket nyújtó látogatások szervezése;
- a gyermekek elképzeléseinek támogatása;
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása; játékszokások és szabályok kialakítása és fejlesztése,
- a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése indirekt módon;
- a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása;
- az egyezkedések, választások, döntések önálló megoldásának segítése;
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

5.3. Munkajellegű tevékenységek

A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is. A leggyakoribb munkafajták:

- az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti (pl. játékok helyre rakása, könyvek elrendezése);
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák, a gyermekek önként vállalt, alkalmi aktív tevékenységei (salátakészítés, sütés stb.);
- a csoport-hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések: takarítás, díszítés, terem átrendezése, meglepetések-ajándékok készítése, stb.);
- a nagyobb gyermekek támogatják a kisebbeket a gondozási feladatokban (pl. öltözködés).

A munkajellegű tevékenységek sikerként és örömként való megéléséhez az óvodapedagógusi támogatás elengedhetetlen. A feladatkijelöléstől az értékelésig igen széles tevékenységkört ölelhet mindez át, aminek része:

- a munkavégzés ösztönzése, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelése;

- a vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása (vállaljon kötelezettséget, törekedjen az eredményes elvégzésére, küzdje le az akadályokat);
- a sikertelen vagy hibákkal együtt járó munkavégzés során a frusztráció-feloldás és a hibajavítás, önértékelés megalapozása,
- a gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.

5.4. A felajánlott, szervezett-irányított tevékenységek rendszere

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás, az életet végigkísérő folyamat, alapfolyamat, amely az óvodáskorban az alaptevékenységben: a játékban a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva, az óvodáskorban az óvodapedagógus által felajánlott „kezdeményezett tevékenységekben” is megvalósulhat. Az óvodapedagógus kezdeményezéseivel legyen tekintettel az elmélyülten játszókra.

Az Óvodai Programban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek többségében érintkező tevékenységközpont-rendszerben folynak, ez alól kivételt képez a rendszeres, szükségszerűen szervezett mozgásfejlesztés (óvodás torna keretében).

A tanulási felajánlott tevékenységek: rendszeres, módszeres műveltségterületet közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen tapasztalást biztosítanak tevékenységekbe ágyazva.

A felajánlott tevékenységek választhatók. A gyermeki fejlődés figyelembe vétele alapján motivációval többször is kezdeményezésre kerülnek azok az értelmi nevelést, művészeti nevelést fejlesztő tevékenységek, melyeket az óvodapedagógus fontosnak tart a kompetenciák megalapozása érdekében.

Ez persze fokozott feladatot ró az óvodapedagógusra, akinek meg kell próbálnia változatos módon vonzóvá tenni a felajánlott tevékenységeket. Az Óvodai Program szellemiségétől távol áll a direkt, kényszerítő megoldás.

Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben a differenciálás elvét érvényesíti. A gyermekeknek további választási lehetőségei vannak: az irányított, szervezett tevékenységekben is módja van, hogy eszközt, technikát, feladatot, együttműködési formát válasszon. Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben is tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre, és az eltérő érdeklődésre.

6. AZ ÓVODAI PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS TARTALMA

6.1. Tevékenységformák

Az óvodai nevelés feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógus tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermekek személyiségének fejlődését eredményezik. E tevékenységformák tartalmát négy elem határozza meg:

A. Kommunikáció – nyelvi fejlesztés: a kiemelt elem – angol nyelv

A kommunikáció, mint az emberi kapcsolatok fenntartásának csatornája, a különböző háttérű egyének együttműködését megalapozó viselkedésstruktúrájaként határozódik meg. Ennek alapján a gyermekeknek módot kell adni:

- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejező képességének fejlesztésére;
- a kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztésére.

Ennek nyomán a gyermek elsajátítja:

- a kommunikáció funkcióját a társadalmi-szocializációs rendszerben;
- a kommunikáció különböző formáit (verbális, nem verbális, jelnyelv stb.);
- a csoporthelyzetekben, társas kapcsolatokban, a kommunikációnak mint elsődleges viselkedésformának adekvát jellegét;
- és azt az igényt, hogy a kommunikáció a társak megismerésének elsődleges formája.

Az óvoda specifikumát az adja, hogy a kommunikáció a tágabb nyelvi kultúrától eltérően nem a magyar, hanem az angol nyelv. Az angol nyelv egy választás: válasz az egységesülő Európa azon kihívására, hogy az elsődleges közvetítőnyelvek egyike az angol. Az angol ebben a kommunikációra nagy hangsúlyt fektető környezetben azonban nem mint feladat jelenik meg, hanem mint kommunikációs csatorna, „amelyen keresztül” az igen eltérő nyelvi-kulturális háttérű gyermekek a tágabb nyelvi környezetben belül egy egységes nyelvi mikrokörnyezettel szembesülnek. Az angol nyelvű mikrokörnyezet mind formájában, mind megnyilvánulásaiban támogatja az így zajló kommunikációkat, de nem zárja ki a gyermekek önálló útkeresését alternatív kommunikációs módok megtalálására.

Az esetek többségében már egyébként is kétnyelvű, a magyar környezethez képest eltérő anyanyelvű, illetve a nem magyar nyelvi rendszerrel már találkozott magyar anyanyelvű

gyermek számára kapocsá válik ez a nyelv: az óvoda biztonságos, szeretettel környezete nem mint kihívást, feladatot fogalmazza meg az angol nyelvet, hanem mint kapcsolódási lehetőséget.

B. Érzelmi nevelés

A gyermek aktív érzelmi élete nem csak élményt adó jelenség, hanem az interperszonális kapcsolatok működtetésének alapja. Az érzelmi nevelés elemei és céljai:

- a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján;
- az erkölcsi érzelmek megalapozása;
- az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése;
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése;
- a szociális technikák megalapozása;
- a tevékenységekben az eredményre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése;
- a reális, saját értékeit felismerő énkép alakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása;
- a személyes és a csoportélet hagyományainak ápolása.

C. Művészeti nevelés

Az esztétikum is egy kommunikációs és önkifejezési rendszer, ami a verbalitással nem vagy csak nehezen kifejezhető érzések és élmények esetén ideális mód a kontaktusteremtésre és az önmegismerésre egyaránt. E feladatrendszer keretében megjelenő feladatok közé tartozik:

- az érzelmi nevelés fontos eszközeként a polarizált érzelmek megalapozása, az empátia, az önkifejezés erősítése (mese, vers, zene, ábrázolás, mozgás stb.);
- esztétikai és etikai élmények nyújtásával az esztétikai, etikai fogékonyság formálása;
- az irodalom, az ének-zenei nevelés tartalmával a kultúra gyökereinek ápolása;
- a drámapedagógia eszközeivel az érzelmek, gondolatok mozgással és egyéb eszközökkel történő kifejezésének segítése;
- az alkotás, az esztétikum létrehozásának ösztönzése.

D. A külső világ tevékeny megismerése

A mindennapi életünk és az egyedi élet eseményei egy nagyobb léptékű, a szociális környezettel csak részben meghatározható környezetben is zajlik, amelynek megismerése és tudatosság tétele kiemelten fontos mind a benne élők, mind a környezet számára. Ez a külvilág tartalmi szempontból két egymástól elválaszthatatlan tapasztalati kört foglal magában: az egyik a tárgyi, természeti környezettel, a jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatoktól – a társadalmi környezet történéseinek érzékeléséig terjed, a másik a környezetben, a tevékenységekben az élethelyzetekben szerezhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

A természeti és a társadalmi környezet a művészeti tevékenységek forrása is, tehát az ismeretek integrációja széleskörű. A külső világ megismerésének elsődleges forrása, maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, amelynek vannak általános jellemzői. A mozaikszerű megfigyelések rendezése mind a természeti, mind a társadalmi környezet megismerésének alapvető eleme.

A gyermekek mindennapi élete szűkebb és tágabb értelemben is a fizikai környezetben történik. A naptári események, a meteorológia változásai, a hétköznapi élet részét képező tevékenységek és helyszínek megismerése mind-mind a környezetismeret tárgykörébe tartozik. A tématerületek feldolgozásának alapvető célja, hogy a gyermek felismerje a ritmusosságot a környezeti történéseiben, megismerje a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetének jellemzőit. Képes legyen kapcsolatot teremteni a tárgyi, a természeti és a társadalmi környezet között, és ez az összekapcsolást kezelni tudja az állandóságot és a változékonyságot egyaránt. A fenntartható fejlődés pedagógiai elvei szerint kerüljenek megvalósításra a szervezett tevékenységek. Az óvodapedagógus feladata, hogy elősegítse a környezettudatos magatartás megalapozását, a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörök és jeles napok nevelőmunkánk fontos részei. Az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő hagyományok, a szokások keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek megvan a maga ideje. A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, belső tartást ad, s ezáltal teljesebbé válik gyermekeink személyisége.

Óvodánk ünnepei, jeles napjai:

- mikulás / zárt ünnep, dalokkal, versekkel várjuk a Mikulást /
- karácsony / nyílt ünnep, ajándékkal, karácsonyi műsorral kedveskedünk a szülőknek /
- farsang / zárt ünnep, farsangi maskarákba bújva tréfás játékokra, mulatságra hívjuk a gyerekeket /
- húsvét / zárt ünnep, nyuszivárás, tojáskeresés az udvaron /
- anyák napja / nyílt ünnep, ünneplő ruhában dalokkal, versekkel, ajándékkal, virággal kedveskedünk az édesanyáknak /
- apák napja / nyílt ünnep, ünneplő ruhában dalokkal, versekkel, ajándékkal, kedveskedünk az édesapáknak /
- évzáró, ballagás / nyílt ünnep, búcsúztatjuk az iskolába menő gyerekeket /
- gyermeknap / zárt ünnep, a gyerekeket meglepjük koncerttel, ugrálóvárral, különféle játékokkal /

6.2. A tevékenység tartalma

Az Óvodai Program a gyermekek „koherens világképének” kialakítása érdekében megfelelően integrálja a műveltségtartalmat. Feladatunk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A. Mozgás

Az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás fejlesztése. A gyermekek mozgásigényének kielégítése - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve folyamatosan történik. A szervezett tevékenységek mozgásos része elsősorban az egész évben rendelkezésre álló, tematikusan felszerelt udvaron történik, ahol a nagy mozgástér és az egyéb tevékenységek elkülönítése biztosítja a zavartalan mozgást, a fából készült egyszerű felszerelésekkel és egyéb eszközökkel.

Ezt kiegészíti a naponta szervezett, kezdeményezett mozgásfejlesztés (napi 5-10 perces időtartalommal), ami hetente tornatermi óvodástorna formájában történik. Ez utóbbi irányított

szervezés (15-35 perces lehet életkor és fejlettségnek megfelelően) a mozgásos játékblokkok anatómiai-élettani szempontokat érvényesítő rendszerére épül. Tartalma: természetes mozgások, utánzó mozgások, mozgásos játékok, játékos mozgások, prevenciós gyakorlatok szerekekkel, kézi szerekekkel, játékszabályok elfogadtatása és fejlesztése, figyelem és emlékezet fejlesztése.

Az Óvoda lehetőséget biztosít a gyermekek számára, hogy különböző, Óvodán kívüli fakultatív mozgásfejlesztést biztosító foglalkozásokon vehessenek részt. A foglalkozásokon való részvételről a szülő dönt. A fakultatív tevékenységeket a szülők egyénileg finanszírozzák, ezek szakképzett oktatókkal történnek, az óvodapedagógusok csak kísérik a gyermekeket.

A következő foglalkozásokra van lehetőség feliratkozni: balett, néptánc, úszás, korcsolya, síelés.

B. Ének-zene, énekes játékok

Az ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógus szervezett és irányított kezdeményezésére valósul meg. A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt az óvodáskorú gyermek számára. A globális zenei tevékenységekben, amelyekben elsősorban a közös mozgás, éneklés jelenti a legnagyobb élményt, nem az analizáló zenei nevelés dominál. A program Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építi a zenei nevelést. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. Elválaszthatatlan a tevékenységtől a gyermekek asszociáció által kezdeményezett ének, énekes játék és az óvodapedagógus által felajánlott lehetőség. Hangsúlyos, hogy az óvodai események összekötése, konfliktusos szituációk feloldása, ritmusos feladatok során is az ének, a dallam játékoságot vihet a tevékenységbe, és erősíti a hétköznapi események ritmusának megismerését.

Az ének-zenei nevelés feladatai: a készségek fejlesztése a mozgás – a hang – a szöveg összekapcsolása, a sok zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése, a zene szeretetének felkeltése, a zene iránti érdeklődés felkeltése, a különböző típusú zenék hallgatása.

A zenei hallás, ritmus és formaérzék-fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés, a mondóka, gyermekjátékok, táncok, dalok tanulása során a gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan sajátítják el a zene nyelvét. A zenei nyelv elsajátítása a nyelvelsajátítást is támogatja. A

zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi a hovatartozását is.

A gyermekek fakultatív foglalkozás keretében részt vehetnek magyar néptánc foglalkozáson is, mely során magyar gyermek- és népdalokkal, körjátékokkal, mondókákkal ismerkedhetnek meg.

C. Rajzolás, mintázás, festés, kézimunka

Az anyaggal való játék örömét, az alkotás élményét megéltó gyermek számára maga a tevékenység, s annak öröme a fontos, valamint az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása. A tevékenységnek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. Az óvodapedagógus szerepét ezek a tevékenységek sem nélkülözhetik. A vizuális látásmód befolyásolása, az önkifejezés technikáinak bemutatása, eszközhasználatok elsajátítása, ábrázoló technikák alkalmazása, a műalkotások megismerésének szervezése, a különböző anyagokkal való kapcsolatba lépés, a kreativitás és a képzelet fejlesztése e tevékenységekben mind az óvodapedagógus feladata. A gyermekek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások és felhasználásuk a környezet szépítésében.

A vizuális nevelés nem csak tevékenység, hanem környezetszinten is tetten érhető. A gyermekek tárgyi, képi kultúrája az óvodai környezet által is formálódik, ezért a csoportszoba színvilága, a tárgyak és dekorációk szükségszerűen mértéktartóak, ízlésesek. A csoportszoba külső megjelenésében is tükrözze az évszakot, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység témáinak alakulását. A csoportszobákat és az előtereket a gyermekek és az óvodapedagógus közösen dekorálják, az aktualitásoknak megfelelően.

D. Mesélés, verselés

A mesélés, verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, a gyermekek kezdeményezéseire vagy az óvodapedagógus ösztönzésére. A ritmikus mondókázás és verselés a zenei neveléssel szoros kapcsolatban kerül elő.

A mesét, verset a gyermek az óvodában nem mozgókép formájában kell, hogy megismerje, hanem képzelőereje fejlesztéséhez személyes mesélő-hallgató viszonyban, esetleg állóképek, diafilmek, bábok segítségével. A történetek meghallgatás utáni, gyermekek általi feldolgozása a mesevilágban kiélhető feszültségekre is lehetőséget ad, és egyben fejleszti a gyermek fantáziáját és önkifejező-készségét. Az irodalmi érdeklődés már e korai korban

megalapozható a könyvekkel való kapcsolatba kerüléssel: a színes, figyelemfelkeltő, lehetőség szerint művészi ábrákkal díszített gyerekkönyveket bátran kell a gyermekek kezébe adni, közelükben tartani: a gyermek hamarosan nem egyszerű papírként, kartonként kezeli majd, hanem értéket képviselő tárgyként, amelyet az élet legkülönbözőbb helyzeteiben elő lehet venni.

A mondóka, a vers mozgásra is ösztönzi a gyermeket, ezért az improvizálást támogató felnőtt erre maga is példát adhat. A nagyobb gyermekeknél megjelenik a személyes történetek, elbeszélések iránti érdeklődés és a saját mese létrehozásának igénye. Ezét a fontos szerepet töltenek be a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyéni és közös mesekönyvek, amelyek akár a gyermekek illusztrációival gazdagíthatók. A mesék dramatizálása, mint komplex tevékenység, amely integrálja a művészeti ágakat, nagyszerű lehetőséget ad a közös élményszerzésre, az együttműködés készségeinek alakítására. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A nyelvi nevelés feladata még a szókincsfejlesztés és a beszédképesség fejlesztése.

A fenti tevékenységek elsősorban a közös nyelven, angolul zajlanak. Az anyanyelvi nevelés és szinten-tartás a szülők, a család feladatkörébe utalódik, azonban ezt aktívan kiegészíti a magyar gyermekek esetében az anyanyelven szervezett irányított tevékenységek, kezdeményezések, valamint a szülőknek nyújtott tanácsadás az óvodapedagógusok részéről.

E. Matematikai jellegű tapasztalatok szerzése

A matematikai tapasztalatok áthatják az ember egész életét. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. A matematikai tapasztalatokat bármely tevékenységben bővíteni lehet: a szabályjátékokban, társasjátékokban, a térben, élethelyzetekben, építésekben. A manipulációk során a gyermek számára biztosítani kell azokat az eszközöket, amelyek elsősorban a logikai-matematikai viszonyok elsajátításához szükségesek.

A kezdeményezett helyzetek konkrét tevékenységek, amelyekben a gyermekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek (pl.: tárgyak tömegének összehasonlítása). A gyermekek egyéni fejlettségétől függően van szükség a logikai-matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére is. A matematikai jellegű szervezett tevékenységek tartalmazzák a téri tájékozódást, téri irányok ismeretét, személyek, tárgyak összehasonlítását, válogatást, osztályozást, összemérést és alapvető számlálási és számolási készséget tevékenységekben és spontán helyzetekben. A sorba rendezés műveletét a gyermekek naponta gyakorolhatják

játékeszközök, kártyák szabály alapján történő elhelyezésével. A mérésekre, becslésekre, összemérésekre, a mérőeszközök használatára az irányított tevékenységek alkalmasak a nap folyamán.

F. Informatikai nevelés

Az informatikai nevelés fő célja a gyermekek körében elsősorban a szem-kéz-koordináció fejlesztése és elősegítése. A gyermekek egyszerű, de annál szórakoztatóbb számítógépes játékokon keresztül színezhethet, számolhat, ismerkedhet formákkal, illetve logikai játékokat oldhat meg. Mindeközben a gyermek az angol nyelvet is gyakorolja, ahogy angolul hallgathatja a játékok szövegét, dalait, dallamát.

7. AZ ÓVODAI ÉLET, A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZETI KERETEI

7.1. Az óvodai csoport kialakítása

A program megvalósítása vegyes életkorú, osztatlan, illetve részben osztott csoportformában kerül megvalósításra. A csoportok életkori összetételének kialakításánál szempont, hogy a teljes életkor spektrumot átfogja. Ezt a formát a szülők is szívesen támogatják, mert a különböző életkorú gyermekeik egy csoportba kerülve mind a beszoktatás, mind a mindennapi feladatok során pozitív szinergiák kialakulásához adják meg az alapot. Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve, az óvodapedagógus döntésétől függ, — a szabad játékot kivéve — a felajánlott tevékenységek formáinak megválasztása egy-egy gyermek esetében.

7.2. Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek szervezeti keretei

Az óvodapedagógusnak a gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kell kísérnie, és támogató, szükség esetén irányító partnerként. Ez utóbbi azonban nem csak azt jelenti, hogy egy adott tevékenység kezdeményezése során az óvodapedagógus csak a rábízott gyermekeket igyekszik aktivizálni, hanem egy általa kiválasztott tevékenységet minél szélesebb körben próbál érdekessé tenni a gyermekcsoport számára. Mindez azonban adott

helyzetben jelentheti azt is, hogy a kezdeményezést átadja egy gyermeknek, vagy igény esetén a bekapcsolódik a szabad játékba.

A felajánlott tevékenységek négy féle szervezésben folynak. A tevékenységek választhatósága adott esetben függ a gyermek életkorától, illetve a beszoktatási fázistól és az óvodába járás rendszerességétől is, valamint a gyerek fejlettségétől. A felajánlott tevékenység lehet:

- **választható tevékenység:** a szabad játék ideje alatt a gyermek többféle tevékenységből választhat,
- **az irányított szervezett választható tevékenységek:** időtartamuk a tevékenységek eredményes befejezéséig terjed, az esetleges csoportos szakasz minden esetben maximum 25 perc, egyéni elmélyülés és igény esetén azonban a tevékenység hosszabban is folytatható; ezen tevékenységek az élmény köré épülnek fel (pl. közös mesehallgatást követő tevékenységek) és a csoportos együttműködést biztosítanak;
- **irányított, szervezett fejlesztő csoporttevékenységek:** időtartamuk a tevékenységekben történő aktív részvételig, egy - egy tevékenységben tervezett alkotás megszületéséig, az alkotás örömteli megszületéséig terjedhet, kb. a csoportos minden esetben maximum 25 percesek, egyéni elmélyülés és igény esetén azonban elérheti a 35 percet is. Az életkortól és fejlettségtől függően hamarabb is megszakítható, a gyerek önállóan is kiléphet az irányított tevékenységből.

A tevékenységek időtartamát a napirendben a választható tevékenység esetében nem lehet meghatározni, mert a gyermekek a játékszíntér tevékenységközpontjában választanak számukra érdekes lehetőségeket. Ezeket váltják, vagy átléphet a gyerek a szabad játékba.

7.3. A felajánlott tevékenységek formái

A gyermekek a tevékenységeket, az óvodapedagógus átgondolt felajánlásai alapján saját döntésüknek megfelelően egyénileg vagy mikro-csoportban végzik.

A mikro-csoportos együttműködés lehetőségei a gyermekek szocializációjának minőségétől is függenek. Az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség, a tevékenységek jellege befolyásolják a formákat.

7.4. A tevékenységek tervezése, időkeretek

A rövidebb távra szóló tervezést a napi- és a heti rend, a napi terv és a heti terv jelenti. A hosszabb távú tervezés az adott csoport nevelési terve. Az évszakokhoz, az időjáráshoz vagy

az egyedi eseményekhez igazodóan a napirendben és a heti rendben is mód van az aktuális lehetőségek nyomán az időkeretek rugalmasan alakítására (pl. nyári időszakban az étkezések is megvalósíthatók szabad levegőn tartózkodva).

A. A napirend

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A stabil pontokat, a rendszerességet, az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik (főétkezések időpontja, a szabad levegőn tartózkodás, a játéktevékenység időtartama stb.). A rugalmasság pedig egyrészt a kiegészítő étkezések formájára vonatkozik (pl.: az óvodástorna után egyszerre történik, más napokon az ébredés után egy meghatározott, de elnyúló szakaszban), illetve a választható tevékenységek beiktatásának sorrendjére. Párhuzamos tevékenykedtetés alapján szerveződnek a napirendi pontok.

A napirend keret a következőképpen alakul:

Időpont	Tevékenységek párhuzamos szervezésben
07.30-12.00	szabad játék folyamatosan
délelőtt	éneklés és zenehallgatás, szabad játék, gyermekek folyamatos érkezése
folyamán helyi	reggeli
aktualitásoknak	kezdeményezett, irányított tevékenységek
megfelelően	tízórai (zöldség vagy gyümölcs)
szerveződik	szabad játék a szabadban
12.00-12.45	ebéd
12.45-13.00	előkészület a délutáni pihenésre, a félnapos ellátásban részesülők hazaindulnak
13.00-14.45	a pihenést megelőző meseolvasás csendes pihenő, választhatóan (illetve szülővel egyeztetve) alvás vagy halk játszó szobai tevékenység formájában
14.45-17.00	folyamatos ébredés, uzsonna, választható tevékenységek, szabad játék a csoportszobában /szabadban az egész napos ellátásban résztvevők hazaindulása

Mindennapos rendszeres irányított mozgás biztosítása az óvodapedagógus döntése szerint – a csoportnaplóban rögzített módon.

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől függően rugalmasan változhatnak, a fenti időhatárok csakis irányadóak, és lényegük a flexibilitás, az igény szerinti formálhatóság. Az életkor növekedésével az irányított tevékenységek száma nő, illetve maguk az egyes tevékenységek helyszíne a lehetőségektől függően kikerülhet a zárt térből is.

A csoportnaplóban történik a tanítási-tanulási folyamatok tervezési feladatai.

B. A heti rend

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek és ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra. A gyermekek életkorától, az évszak befolyásoló szerepétől, a személyi feltételektől és a gyermekek fejlődési ütemétől függően a heti rendben a szabad játék időtartamának biztosításával, a tevékenységek sokszínű, sokféle variációja lehetséges. A heti rend összeállítása során figyelembe kell venni következő elveket:

- életkortól függően változó keretben és időtartamban biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést, a mindennapi mozgást, és heti egy alkalommal életkortól függetlenül óvodástorna foglalkozásra kell sort keríteni
- naponta kezdeményezett ének-zenei tevékenységek valósuljanak meg vegyes életkorú csoportban
- az irányított tevékenységek kezdeményezései heti szinten egyszer kerülnek sorra, van amikor egy nap két tevékenységet is tervezhet az óvodapedagógus
- a szabad játék, illetve a szabad játék a szabadban időtartamának rovására nem tervezhető semmilyen egyéb tevékenység, vagy fejlesztő csoporttevékenység
- az esetleg aktuálissá váló születésnap megünneplési körülményeinek beiktatását figyelembe kell venni

A heti rend általános mintája, a felajánlott tevékenységek rendszere a következőképpen alakulhat. Ezt évente állítja össze az óvodapedagógus a naplóban.

Tevékenységek	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Tanulási tevékenységek	A környezet tevékeny megismerése és matematika tartalmú tapasztalatok szerzése	Verselés, mesélés	Ének-,zene, énekes játék, gyermektánc	Mozgás	Rajzolás, festés mintázás, kézimunka
	mindennapos testnevelés mindennapos ének-zenei tevékenység	mindennapos testnevelés mindennapos ének-zenei tevékenység	mindennapos testnevelés mindennapos ének-zenei tevékenység	mindennapos testnevelés mindennapos ének-zenei tevékenység	mindennapos testnevelés mindennapos ének-zenei tevékenység
Fakultatív programok	Síelés	Úszás Néptánc	Karate Kézműveskedés	Játékos informatika	Balett

Hangsúlyozandó, hogy a fenti heti rendben, mint azt már a napirendnél is látható volt, az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől függően rugalmasan változhatnak.

7.5. A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása

A gyermekek rendszeres óvodába járását követően az óvodapszichológus fejlődépszichológiai interjút vesz fel a szülőkkel, egyeztetni velük az esetlegesen már felmerült képességbeli előnyöket és hiányokat.

A szülők naponta tájékoztatást kapnak a gyermekük óvodai életéről, az egyéni füzetekben a gyermek aznapi tevékenységének néhány soros összefoglalóját rögzíti az óvodapedagógus illetve személyesen is bármikor információt kérhetnek. A gyermeki fejlődést nyomon követő lapokon rögzítjük a gyermekekkel kapcsolatos észrevételeinket, megállapításainkat. Lejegyezzük, kijelöljük a fejlesztési irányokat amit ősszel és tavasszal a szülőknek megmutatunk, és aláíratunk fogadóóra keretein belül. Az összefoglaló nem teljesítmény-, hanem eseményközpontú és fejlődési vonalat mutat be.

Az óvodapedagógus a csoportnaplóban tervezi a nevelési feladatokat, és értékeli a nevelőmunkáját. Önértékelést végez a minőségi elvek előírásainak megfelelően.

8. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodai évek során a gyermek nemcsak életkorából adódóan, hanem tapasztalatai nyomán is többrétű fejlődésen megy keresztül. Az óvodai nevelés egyik célja, hogy támogassa a természetes, biológiai és pszichikai fejlődést, a belső érést, másik célja pedig, hogy háttérrel nyújtson egy olyan fejlődéshez, melynek eredménye az iskolaérettség fogalomrendszerében fogalmazható meg. A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik.

A Pedagógiai Program hangsúlyai az óvodai nevelés egész ideje az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítését célozza.

8.1. A belső érés

A gyermek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek elérik az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Azokban az esetekben, ahol biológia, fizikai vagy mentális károsodás miatt a belső érés nehezített, illetve lassult, a gyermeket speciális ellátórendszer keretében kell támogatni

úgy, hogy egyéni képességei és lehetőségei a maximális mértékben megvalósulhasson. Az ilyen hátránnyal küzdő gyermekek korrekciója csakis speciális szakemberek támogatásával valósulhat meg - a problémák mielőbbi felvetése azonban az óvodapedagógus felelőssége is.

8.2. A fejlődés várható eredményei

Az iskolai alkalmasság a testi, a lelki és a szociális érettségi elemekben regisztrálható, illetve érhető tetten.

A. A testi érettség

Az óvoda végére a testileg a szokásos ütemben fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak a testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása egyértelműen összerendezettebb és harmonikusabb, mint az óvodai élet kezdetén. Erőteljesen fejlődötté válik a mozgáskoordináció és a finom-motorika. A gyermek a mozgását, a viselkedését, a testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes. elfogadja és tud alkalmazkodni a szokás- és szabályrendszerhez. Az egészségügyi szokásokat jól ismeri, és önállóan, szükségleteinek igényei szerint elvégzi.

B. Lelki érettség

Lelkileg a szokásos környezetben és formában fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésű, készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése differenciáltabb - a téri észlelés, a vizuális és akusztikus differenciáció, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség és az adott, szinte kialakult testséma egyértelműen megfigyelhető.

Az óvodáskor végére a szokásos ütemben és minőségben fejlődő gyermeknél

- megfigyelhető az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés;
- a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés;
- megnő a megőrzés időtartama;
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem;
- fokozatosan növekszik a figyelem tartalma és terjedelme;
- könnyebbé válik a figyelem megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és a képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az iskolaérett gyermek

- értetően, folyamatosan beszél, tisztán ejti a hangzókat;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- beszéde összetett: minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket és mondatfajtákat alkot;
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében található élőlényeket és azok gondozását;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- ismeri az alapvető viselkedési szabályokat és alkalmazza is azokat;
- elemi mennyiségi ismeretei vannak.

C. Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolába lépésre. A szociálisan életkorával lépést tartó gyermek

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására;
- a fokozatosan kialakuló együttműködésre;
- a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival;
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni;
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van: feladatmegértésre, feladattartásra és a feladatok egyre eredményesebb elvégzésére képes;
- kitartás, munkatempó, önállóság és önfegyelem jellemzi.

9. A CSALÁDDAL VALÓ EGYÜTTNEVELÉS

Az Óvodai Programnak elengedhetetlen eleme a családok bevonása az óvodai életbe. A család mással nem pótolható, elsődleges szocializációs szerepét a legtöbb esetben megfelelő módon tudja betölteni. Az óvodai nevelés tehát - és ez a programnak hangsúlyozott eleme -, csak a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik, azt nem helyettesítheti, feladatokat át nem vállal, csak támogat.

Ez a támogatás több ponton is megnyilvánul az óvodai élet során, és segíti a szülőt abban, hogy minél teljesebben és sikeresebben megfelelhessen saját és a társadalom nyújtotta elvárásoknak a sikeres gyermeknevelésben.

Lényeges a családokhoz közeledés szemlélete. Az óvodapedagógus képes elsősorban arra, hogy a család és az óvoda közötti hidat kiépítse. Az óvodapedagógus vállalja fel, a kapcsolatkeresésben a kezdeményező szerepet. A jól működő családok szokásainak, értékrendjének megismerése ugyanolyan fontos, mint a krízishelyzetben lévő családoké. Az óvodapedagógus kellő tapintattal és körültekintéssel segítheti, hogy a családokban a szülők feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. Ezt kívánja meg a gyermekek érdeke, a nevelőmunka sikeressége.

A családok óvodai életbe való bevonása több ponton történik meg, azonban hangsúlyozandó, hogy e bevonást csakis mint kapcsolattartást kell értelmezni, nem pedig mint a nevelés egy elemét - ez a bevonás ugyanis járhat együtt a szülők felé való megnövekedett elvárás körrel.

A bevonódások pontjai:

- havonta megjelenő, információs hangsúlyú Hírlevél;
- évente kétszer a családok részvételével megtartott, óvodai időn túlnyúló közösségi esemény (évnyitó, évzáró);
- anyák, illetve apák napja megtartása a szülők részvételével;
- a gyermekek születésnapjának megünnepléséhez szükséges keret (torta, gyertyák) biztosítása a szülők által;
- az óvodapedagógussal való konzultáció szabad biztosítása;
- igény esetén szülői hospitalás biztosítása;
- óvodapszichológusi konzultáció biztosítása;
- és természetesen a beszoktatási időszakban a szülő és gyermeke igényeinek megfelelő jelenlétre való lehetőség,

- a szülői elégedettségi- és igényfelmérésének biztosítása és felhasználása a minőségi nevelőmunka biztosítása érdekében.

10. CSALÁDGONDOZÁS, GYERMEKVÉDELEM

A családokkal való kapcsolattartás az óvoda működésében a gyermek igényei és szükségletei által meghatározottak - az óvoda a családi szocializáció mellett szolgál a gyermek intézményes szocializációjának terepéül. Az óvodai szocializáció – mint azt fentebb is jeleztük - nem helyettesítheti a családi szocializációt, csakis kiegészítheti ezt, és nem törekedhet a család által biztosítható feladatok átvállalására. Az óvoda feladata sokkal inkább az, hogy olyan kapcsolatot alakítson ki a szülővel, hogy a szülő számára ez a feladatmegosztás egyértelmű legyen.

Ennek ellenére előfordulhatnak olyan krízishelyzetek, amelyekben a család nem vagy csak részlegesen képes ellátni feladatát, szélsőséges esetben az abban nevelődő gyermek veszélyeztetettsége is felmerülhet. Az óvoda feladata ekkor átmenetileg átalakul, és szociális jellegű tevékenységek széles körét kell vállalja, az óvodás gyermek érdekeit szem előtt tartva. A megfelelő felkészültségű óvodapedagógus fel kell vállalja a szakmai kompetenciájába tartozó szociális feladatokat, de főként a probléma megfelelő szociális ellátó intézmények (családsegítő, pedagógiai szakszolgálat) hálózatába való becsatornázása a feladata. Az óvodapedagógus ismeri azokat az erőforrásokat, amelyek enyhíthetnek azokon a gondokon, amelyeket a családok többsége támogatás nélkül képtelen megoldani. Az óvodapedagógus elsősorban a társadalmi erőforrások és a családok közti információáramlást, a segítő kapcsolatok felvételét tudja és kell is, hogy támogassa. A legjobb anyagi és kulturális körülmények között élő családokban is sérülhetnek mentálisan a családtagok, a gyermekek, a megromlott emberi kapcsolatok következtében. Vannak szülői csoportok, amelyek az óvodapedagógus közvetítésével, a hasonló problémákkal küszködőkben erőforrásokra lelhetnek (például: az elvált szülők, az enyhén sérült gyermekek szülei).

Az óvodapedagógus nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújt a krízishelyzetben élő gyermekeknek és szüleiknek. Szakemberekkel együttműködve, életviteli tanácsadást tart a szülőknek. Tájékoztatást szervez családjogi kérdésekben, bemutatja a szociális támogatások rendszerét. Képviseli a halmozottan hátrányos gyermekek érdekeit és támogatja a segítő kapcsolatok keresését a bajbajutott családok esetében. Ha a szülők nem zárkóznak el, az elvált szülőt is bevonja a gyermek óvodai életébe. A családok

kezdeményezésére ellátja érdekeik képviselőjét a szakszolgáltató intézmények megkeresésével.

11. A MINŐSÉGI NEVELŐ MUNKA BIZTOSÍTÁSA AZ ÓVODÁBAN

Az óvoda rendszerként működik és azért, hogy funkcióit zavartalanul érvényesíteni tudja a gyermekek érdekében, minden tényező működését össze kell hangolnia. Az óvoda testületében a teamben dolgozók harmonikus együttműködésére van szükség. Az óvodapedagógus ma már többségében szakképzett munkatársa az óvodai dajka, aki a gondozásban, szervezésben és egyéb tevékenységben mint a gyermekek számára. Az individualizáló, kommunikáció hangsúlyú nevelés személyes kontaktusokra épül.

A pedagógiai munka ellenőrzésének és értékelésének a célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- pedagógiai gyakorlat elemzése, értékelése
- nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése

Az ellenőrzés és az értékelés rendszerezettsége, rendszeressége a célok megvalósításához adja meg a támogatást az **óvodai nevelő munka minőségbiztosításához**. Mindezek alapján az óvoda nem csak a vizsgált időpontban, hanem működésének folyamatában is biztosítja a szakmai célkitűzések és a nevelői-működési tevékenységek egymáshoz való közelítését.

A minél magasabb szintű teammunka feltétele a szakképzett pedagógusi közösség, amelynek továbbképzése során az egyéni érdeklődés figyelembevételével olyan formákat kell találni, amivel az óvodai tevékenységek színesebbé tétele is megvalósítható, fokozható.

12. ZÁRADÉKOK

Érvényességi záradék

A Plum Pudding Óvoda Nevelési Programjának érvényességi ideje: 2018 szeptember 1-től visszavonásig tart. Az Óvodai program módosításának indokai lehetnek:

- a köznevelési törvény változásai,
- az Alapprogram változásai,
- a nevelőtestület közös megbeszélése alapján, írásbeli előterjesztésére (60%),
- az óvodahasználó szülők igényeinek esetén, amennyiben írásban kérik (60%),
- a fenntartó kérése alapján, ha azt írásban közli és az óvodahasználók: a nevelőtestület, és a szülők hozzájárulnak.

A program bevezetése: 2018 szeptember 1.

Legitimációs záradék

A módosított pedagógiai programot

1. a nevelőtestület elfogadta:

2018. szeptember 1-jén

Buza Tímea

2. a szülői közösség nevében egyetértett:

2018. szeptember 1-én

Bukovics Eszter

3. véleményezte:

2018. szeptember 1-én

Villányi Györgyné közoktatási szakértő

OH sorszám SZ0211671

PLUM PUDDING ÓVODA

4. jóváhagyta az Óvoda vezetője:

2018. szeptember 1-jén

.....

Buza Tímea

5. jóváhagyta a fenntartó: Plumtree Kft.

2018. szeptember 1-én

.....

Plumtree Kft.

2120 Dunakeszi, Kolozsvár u. 19/4.

Adószám: 23179976-2-13

6. nyilvánosságra került a honlapon és a faliújságon

2018. szeptember 1-jén

Egyetértési Nyilatkozat

A Plum Pudding Óvoda Nevelési Programját elfogadom, és a program minősítése és engedélyeztetése után azt kötelező érvényűnek tartom a munkám során.

<u>Név</u>	<u>Foglalkozás</u>	<u>Aláírás</u>
Buza Tímea	óvodapedagógus, óvodavezető
	óvodapedagógus

Dátum: 2018. szeptember 1.

MELLÉKLETEK

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A személyi feltételek az óvoda aktuális méretének függvényében változnak.

A jelenlegi állapot a következő: 25 fő gyermekre

- 2 fő óvodapedagógus
- 1 fő dajka

TÁRGYI FELTÉTELEK

A GYERMEKEK ELLÁTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ÉS A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK

Jelenlegi állapot

- I. **Helyiségek**
 - játszóudvar (1000 m²)
 - csoportszobák (1x80m²)
 - gyermekmosdók + gyermekvécék
 - gyermeköltözők (28 + 23m²)
 - étkező (25 m²)
 - iroda
 - orvosi, védőnői szoba
 - felnőtt öltöző
 - felnőtt mosdók + felnőtt WC-k
 - melegítőkonyha
 - raktár

- II. **Helyiségek bútorzata és egyéb berendezései**

játszóudvar (füvesített + betonozott terület)

- mászóka (fa)
- hinta (fa)
- libikóka (fa)
- homokozó + takaróháló
- házikó 2 db (fa, műanyag)
- kerti asztalok + székek (műanyag)

csoportszoba (parketta + szőnyeg)

- számítógépasztalok
- fektetők
- kosarak
- játéktartó dobozok + polcok
- gyerekasztal
- babasarok
- szeméttartó
- bábparaván
- krétatábla
- játéktartó doboz
- élősarok

étkező (parketta)

- gyermekasztalok
- gyermekszékek
- eszköztároló szekrények
- szeméttároló

iroda

- fotel
- kisasztal
- íróasztal
- szék
- fénymásoló

- számítógépasztal
- iratszekrény

orvosi, védőnői szoba

- ágy
- íróasztal
- szék
- mosdó
- szekrény

gyermek öltöző

- cipőtartók
- öltözőpad
- fogasok
- polcok

gyermekmosdó

- polc (fogmosó tartó)
- papír törölközőtartó
- szeméttartó
- falitükör
- hőmérő
- szappanadagoló

felnőtt öltöző

- fogasok
- cipőtároló
- ruhatároló
- szekrény
- pad

felnőtt mosdó + WC

- tükör
- fésű- és fogmosótartó

- zuhany

raktár

- polcok
- szekrények

melegítőkonyha

- előkészítő asztal
- étkezőasztal
- székek (felnőtt)
- edénytarolók
- tányérok, poharak, evőeszközök, tálalóedények
- hűtőszekrények (zöldséges, tejtermékes)

III. Tisztálkodás és egyéb felszerelések

- fésű
- fogkefe + fogmosó pohár
- ruhakefe
- körömkefe
- szappantartó
- papír-törölközőtartó
- abroszok
- takarók
- ágyneműhuzat + lepedők

IV. A felnőtt munkavégzéshez szükséges eszközök

- szennyes ruha tároló
- mosott ruha tároló
- mosógép
- vasaló, vasalóállvány
- szárítóállvány
- takarítóeszközök
- porszívó
- gáztűzhely

- mikrohullámú sütő
- hűtőgépek
- mosogatógép
- kerti munkaeszközök

V. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök (melyek a minimális mennyiséget, a gyermeklétszám figyelembe vételével, minden esetben meghaladják)

játékok, játékeszközök:

- különféle játékformák eszközei
- mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök
- ének, zene, énekes játékok eszközei
- az angol nyelvi és az anyanyelvi fejlesztés' illetve a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei
- értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok és eszközök
- ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok és eszközök
- a természeti, emberi és tárgyi környezet megismerését segítő eszközök
- munka jellegű tevékenység eszközei

a nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

- számítógépek
- hifitorony
- diavetítő
- hangszerek (pedagógusoknak + gyermekeknek)

VI. Egészség- és munkavédelmi eszközök

- ételmintás üvegtartályok
- mentőláda
- tűzoltó készülék

Felhasznált irodalom

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja, 2013. 63/2012. (XII. 17.) számú Kormányrendelet

- Mérei Ferenc- V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan (Gondolat Kiadó, Budapest, 1978.)
- A SOROS Alapítvány „Step by Step” projektje (Pamela A. Coughlin, igazgató, Washington D.C.), Magyarországi adaptáció: Deliné Fráter Katalin (a magyarországi SOROS Alapítvány támogatásával). 1998.
- Gósy Mária: Óvodai beszédviselkedés (Kátai–Press, 1990.)
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti Köznevelésről
- 2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatok ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami háztartásba vételéről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény